

Els arqueòlegs descobreixen una zona vinculada a la producció d'oli a la vil·la romana de Sarrià de Ter

Les estances nobles del jaciment recuperen els mosaics geomètrics que es van arrencar fa més de 50 anys

La campanya d'aquest any a la vil·la romana de Sarrià de Ter, on els arqueòlegs de la UdG porten quatre setmanes treballant, encara la recta final. L'excavació s'ha centrat a la zona on antigament hi havia l'àrea de producció de la vil·la romana (situada a l'altre extrem de la residencial). Aquí s'ha acabat de perfilar un passadís que envoltava el pati i s'ha continuat obrint el jaciment més enllà. Les noves estances han aparegut, precisament, en aquesta zona. N'hi ha una de calefactada on encara es conserven les piles

de rajoles que n'aguantaven el paviment (i que creaven una cambra on s'aconseguia una temperatura elevada i on es podia escalfar aigua). L'altra estança té un terra de morter -opus signinum, en llatí- amb un petit dipòsit associat. La conjunció d'una i altra, i el fet que s'hagin trobat dins la zona productiva de la vil·la, porta els arqueòlegs de la UdG a formular la hipòtesi que servien per produir oli. "La collita i el premsat de les olives se solia fer entre desembre i gener, que són els mesos en què fa més fred; per aconseguir extreure el màxim d'oli a l'hora de premsar-les, els romans necessitaven aigua calenta i mantenir-les a un cert grau de temperatura", concreta Costa, en referència a la sala calefactada. A l'altra estança -la del dipòsit- és on hi hauria la mola i les premses per extreure'n l'oli. No només aquell que consumirien els habitants de la vil·la, sinó també el que es faria servir per il·luminar llànties o el que podria destinar-se a abastir els mercats. "Al món antic, com també passa avui dia, es feien olis de diferents qualitats i usos", precisa l'arqueòloga. Això sí, de moment es fa difícil establir la cronologia exacta d'aquest trull romà. Perquè durant els sis segles que va perdurar la vil·la del Pla de l'Horta (de l'I aC fins al V dC) les estances anaven reaprofitant-se i els estrats se superposen. "Sí que sabem, però, que aquests espais de producció van perdurar durant força temps, fins a l'època final de la vil·la abans del seu abandonament", explica Ana Costa. De fet, a la sala calefactada s'ha trobat també un exemple d'aquests canvis posteriors que va viure la vil·la. Perquè aquí hi ha aparegut una gerra enterrada -dolia- que es va encaixar més tard al paviment. "Com a hipòtesi podríem entendre que servien per emmagatzemar les eines de camp quan no es feien servir, i que si s'introduïen dins oli d'oliva se'n garantia el manteniment", precisa la directora de l'excavació. La troballa d'aquest any s'afegeix a la de tota la zona per fer vi que tenia la vil·la (que ja es coneixia). I confirma, explica l'arqueòloga de la UdG, que el Pla de l'Horta tenia "una àrea productiva molt potent". "Trobem una gran quantitat d'espais i àmbits ben diferenciats, que servien per a producció, zona de treball o emmagatzematge", diu Ana Costa, afegint que tot aquest àmbit de la vil·la "agafa unes dimensions que són difícilment localitzables en altres jaciments". Durant la campanya també s'ha aprofitat per excavar una part del pati, on sota l'enllosat s'ha trobat una canalització que portava l'aigua des d'un aqüeducte. A més, els arqueòlegs de la UdG també han trobat diferents objectes que testimonien el dia a dia de la vil·la romana. Entre aquests hi ha una vintena de monedes, fragments de bronze (que podrien formar part de llànties o les corretges dels cavalls), una fíbula i una falç. Aquesta última destaca, sobretot, pel seu estat de conservació. "Es feia servir per a feines de poda o treballs al camp, com la recol·lecció", concreta Ana Costa. Les excavacions que periòdicament la UdG fa al Pla de l'Horta reben dues fonts de finançament. Per una banda, els recursos que aporta el conveni Gerunda, signat entre la Diputació de Girona, l'Ajuntament de Sarrià de Ter i la universitat; i per l'altra, els que provenen dels projectes quadriennals de recerca que aporta la Generalitat. A l'altre extrem de la vil·la que s'està excavant, allà on hi ha les estances nobles, aquests dies també s'hi treballa. En aquest cas, qui ho fa són els

restauradors. Perquè gràcies a una subvenció de la Diputació s'estan reintegrant aquells mosaics que es van extreure del jaciment ara fa més de mig segle. Va ser entre els anys 1970 i 1972, quan la vil·la romana va començar a excavar-se i posteriorment aquelles primeres restes es van cobrir. Exceptuant tres mosaics del segle II dC, que es van traslladar al Servei d'Atenció als Museus (SAM) de Pedret. Ara aquelles tesselles que dibuixen formes geomètriques i motius florals tornen a lluir al seu lloc primigeni, al costat dels altres mosaics que es van descobrir en anys posteriors (quan la UdG va reprendre les excavacions). S'han reintegrat allà on eren originalment; en concret, a part d'un passadís i a dues estances de la vil·la. El conservador David Mallorquí, de l'empresa Signinum Restaura, explica que s'ha fet una feina "quirúrgica" per tornar-los l'esplendor. "Es trobaven en un estat de conservació força dolent", precisa. Per arrencar els mosaics es va fer servir cola animal i un engasat, i durant tots aquests anys no s'hi havia fet cap intervenció. "N'hem netejat el revers, eliminant tot allò degradat i els hem donat una nova base de morter de calç; a partir d'aquí, quan ja teníem el suport, hem pogut retirar l'engasat i els gruixos de cola, retornant a les tesselles el seu color original", concreta Mallorquí. Per reintegrar els panys de mosaic, els restauradors s'han servit de croquis i documentació dels anys 70, que els han ajudat a saber-ne la ubicació exacta. "És una feina complexa i molt detallista, perquè hem treballat al mil·límetre", conclou el responsable de Signinum Restaura.

Font del document:

<https://www.diaridegirona.cat/fotos/girona/2024/03/02/els-arqueolegs-descobreixen-zona-vinculada-98910255.html>